

Kilden blev et Valfartsted for Tidens ømme Sjæle, for dem der efter Rousseaus Ord elsker, eller har elsket. Grevinde Schulin har paa et Blad, ligeledes bevaret i Frederiksdals Arkiv, optegnet følgende, forlængst udslettede poetiske Udgydelser og dybsindige Tanker, som forskellige, der har hvilet ved denne Kilde, havde indridset paa Grottebænken og som betegnende for Tidsaanden kan hidsættes:

Du hvis Øye denne Kilde ligner ved at gyde Vand,
Snart din Sorrig sig formilde, men saalænge hold dog Stand!
Haabet venlig ad dig smile, række dig sin hulde Arm.
Mistvivl i din Siæl ey hvile, her den flye fra trøstet Barm.
Hvert et Fied din Fod vil træde, svanger er med idel Fryd,
Hvi vil du da ene græde, hvor Naturen raaber: Nyd!
Tøm dens himmelsendte Skatte, lyd dens ømme Moder-Bud,
Deres Reenhed skal erstatte hvert et Suk du stønner ud.
Og naar sidste sagte Slummer vugger dig til evig Fred,
Flygter jo hver jordisk Kummer bort fra trygge Hvile-Stæd.
Vid da: Livets Torne saare mellem Roser til din Fod;
Smerten skiænk en billig Taare, kun ey svække den dit Mod!

B—h.

Grevinde Schulin gætter paa at Digtet skyldes den østrigske Generalkonsul Bozenhards Hustru Johanne Henricca født Becker, som ogsaa gjør Vers.

En anden skriver:

Hun yttrede aldrig sin Kummer, men en hemmelig Qval fortærte lig Ormen i Knoppen hendes blomstrende Ungdom. I mørke Tanker hun hen-svandt, og af den blege, gustne Tungsindighed stedse besælet sad hun, Taal-modighed lig, som Kunsten har sadt paa et Gravsted, og ad Sorgen hun smilede.

Under sit Besøg i Danmark 1793 besøgte J. C. Lavater Kilden og skrev med egen Haand disse Linjer paa en Bænk:

Ohne Du, kein Ich; wie dein Du so wird ewig dein Ich seyn. Philosophie, Moral, Religion von Johan Kaspar Lavater 28 VI 1793.

Desuden skrev han nede ved Kilden:

Gehe fröhlich zur Quelle, doch froher zur Quelle der Quelle.

Endelig følgende Impromptu:

Hvad Eden var, er du, o Fridricsdal i Norden
et sorgfrie Paradis: Elysium paa Jorden,
Var Lethe mere skøn, velgørende end du,
Louises Kildevæld og disse Draaber nu.

Herr Erik Siælandsfar til Oreby.

I Personalh. Tidsskr. 8. R., 5. B., S. 305 har Th. Hauch-Fausbøll viet mit korte Svar paa P. M. C. Arups Spørgsmaal et langt Indlæg om Herr Erik Siælandsfar. Om ham vides nu særdeles lidt. Det eneste Brevskab, som omtaler ham i levende Live, er det fra 1326, i Følge hvilket Kongen har paalagt ham at overdrage Hammershus til Lunds Ærkebiskop. I senere Brevskaber optræder hans Enke; det ældste er fra 1371, da hun, maaske efter mange Aars Enkestand, overdrager Graabrødrene omtrent alt sit Eje; det yngste er af 12. Maj 1379. Endnu i et Brev af 26. Dec. 1394 mødes Lavrens Jensen (Blaa) til Oreby som gift med hans Datter Bodil.

Disse Brevskaber nævne ham ene med Egennavnet Erik Siælandsfar og udelukke H.-F.'s Opfattelse af dette som et Fællesnavn, hvilket han maatte dele med enhver sjælandsk Erik. Intet som helst have de om, at hans virkelige Navn var det af H.-F. foretrukne Erik Valdemarsen. Hans Vaabensegl, som H.-F. synes at kende godt, er ukendt af Heraldikerne.

H.-F. vil hævde, at — ikke han, men — jeg har Uorden i Kronologien. I at stille Erik Siælandsfar kun (mindst) et Aarti forud for Valdemar Atterdag, hvem H.-F. vil have udlagt som hans Barnefar, er jeg ikkun dreven frem af min Lyst til at komme H.-F.'s egen Kronologi saa nær som muligt i Møde, og jeg har ikke »givet efter for Lysten til at sige en god Vittighed«, selv om jeg almenmenneskeligt foretrækker vittig frem for uvittig Tale. Men om Manden er født før eller efter Aarhundredskiftet, er H.-F. og mig lige uvitterligt. En fornuftig Kronologi lider intet Skaar i, at Erik Siælandsfar 1326 som Fanejunker kan være gaaet Kongens Ærind til Bornholm, henvend en halv Snøs Aar senere ved Giftermaal med en Jomfru Grubendal være kommen fra Hoffet ind paa Oreby og maaske en halv eller, hvis Sortedøden ikke rev ham bort, en halvanden Snøs Aar have siddet der som Godsejer til sin Død, da han efterlod sin anden Hustru Margrethe Jakobsdatter til Høst som Enke. Alt i alt synes mig dette et ordenligt kronologisk Løvnedsløb at give ham i Mangel af et andet.

Men ganske vist, denne eneste Erik Siælandsfar, for hvis Liv Brevskaberne give et Aarstal (1326), kan ikke være det Væsen, om hvilket H.-F. maa bekende, at han ikke kan se, at der er blevet fremført noget, som gjør det tvivlsomt, at Erik Siælandsfar har været Valdemar Atterdags Søn. Denne sidste Erik er fjernet fra Brevskaberne to-tre Aarhundereder, hvis Sagn om hans Herkomst ere bragte i Pennen o. 1600 og nu kun grundes paa løse Myther om ham og om Tovelil som Dobbeltgængere. Danmarkshistorien har dog nok i een Tovelil og Personalh. Tidsskr. meget mer end nok i een Erik Siælandsfar. Min lille Viden om ham støttes mest trofast paa en heraldisk og genealogisk Forsker, som vejede sine Kilder og søgte at sigte Sanding fra Sagn. Sit Brev af 16. April 1917 sluttede A. Thiset med at udtale:

»Af Jomfru Mette Gise's Slægtlinie ses, at Herr Erik Siælandsfar formentes at være en uægte Søn af Kong Valdemar Atterdag. Jeg skulde næsten tro, at dette Sagn skyldes en Forveksling med de svenske Herrer Erik Valdemarsen, af hvilke den første 1312 var en Søn af den svenske Konge Valdemar og hans Dronning Regitze, og den anden, hans Sønnesøn af samme Navn, havde en Enke Ermegaard, der levede 1402. Havde man blot en paalideligere Efterretning om Erik Siælandsfars Vaaben, end den Jfr. Mette Gise giver. De svenske Herrer Erik Valdemarsen førte deres mødrene Vaaben, de tre danske Leopard«.

M. K. Zahrtmann.

Anmeldelser.

Stabsfanejunker O. Ovenstad: »Den norske hær 1628—1900«.

At levere sammenhængende oversigter over den norske hærs organisation (med angivelse av navnene på de forskjellige avdelinger like ned til kompani) og officerspersonel (likeledes med angivelse av navne, datum for deres ansættelse og fratræden eller død for hver eneste person fra generalen til den yngste færrik) fra hærens gjenreisning 1628 til nutiden — det og intet mindre er, hvad her er planlagt og alt delvis gennemført.